

Program realizacji doradztwa zawodowego

uwzględniający wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego

w Szkole Podstawowej Nr 2 przy Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w
Smolnicy

rok szkolny 2022/2023

1. Podstawa prawna:

- a. Rozporządzenie MEN z 22 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325),
- b. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.),
- c. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1481),
- d. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 967 i 2245 oraz z 2019 r. poz.730 i 1287),
- e. Rozporządzenie MEN z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2009 r. poz. 502),
- f. Rozporządzenie MEN z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 639),
- g. Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356),
- h. Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591),
- i. Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578).

2. Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej:

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

3. Realizatorzy działań w szkole:

Wszyscy członkowie rady pedagogicznej zaangażowani są w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym. Współpracują one z rodzicami uczniów przy realizacji programu wraz z WSDZ. Dyrektor odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym. Koordynacją realizacji programu WSDZ na dany rok szkolny zajmują się wychowawcy klas oraz doradca zawodowy.

4. Zadania wychowawców klas w związku z realizacją programu:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- 2) opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym pedagogiem, programu realizacji doradztwa zawodowego oraz koordynowanie jego realizacji, od 1.09.2022 r.;
- 3) wspieranie nauczycieli w zakresie realizacji działań określonych w programie,
- 4) realizowanie działań wynikających z programu

5. Zadania nauczycieli w związku z realizacją programu:

- 1) określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- 2) eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programu orientacji zawodowej programu doradztwa zawodowego,
- 3) współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- 4) prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- 5) współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie działań związanych z doradztwem zawodowym

6. Nauczyciel – bibliotekarz:

- 1) współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- 2) opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;

3) włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

4) organizuje w bibliotece kącik zawodoznawczy, redaguje gazetkę o zawodach.

7. Podstawą działania jest Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego, który wskazuje na kluczowe zagadnienia oraz propozycje działań dostosowanych do potrzeb uczniów, szkoły i środowiska lokalnego.

Jakie są zadania WSDZ

- zapoznanie uczniów z koncepcją uczenia się przez całe życie i rynkiem edukacyjnym,
- wspieranie ich w poznawaniu świata zawodów i rynku pracy,
- inspirowanie do dokonywania samooceny i poznawania własnych zasobów,
- udzielanie pomocy w nabywaniu umiejętności planowania i podejmowania decyzji

8. Formy realizacji zadań:

- diagnozowanie predyspozycji uczniów (zainteresowania, mocne słabe strony) przez wychowawców oraz pedagoga,
- zajęcia służące określeniu predyspozycji psycho-edukacyjnych, doskonalące umiejętności komunikacyjne i interpersonalne, podczas godzin z wychowawcą oraz zajęć doraźnych z pedagogiem,
- zajęcia przygotowujące uczniów do planowania ścieżki kariery zawodowej, z doradcą zawodowym,
- kształcenie umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych, ankiet, formularzy, na zajęciach lekcyjnych,
- stworzenie i udostępnienie uczniom, rodzicom i nauczycielom bazy informacyjnej szkół ponadpodstawowych, przez wychowawców szkół i pedagoga,
- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, przez wychowawców klas i pedagoga,
- propagowanie idei wolontariatu poprzez Wolontariat szkolny i jego opiekunów,
- udział w organizowanych dniach otwartych, targach edukacyjnych, wycieczkach zawodoznawczych, itp., inicjowane przez doradcę zawodowego i nauczycieli,
- przeprowadzanie rozmów indywidualnych z uczniami i rodzicami, przez doradcę zawodowego oraz wychowawców w trakcie dni otwartych szkoły,
- współpraca z poradniami i innymi instytucjami, w miarę potrzeb, inicjowana przez wychowawców klas oraz pedagoga.

9. Metody i techniki pracy doradczej adresowane do uczniów:

- Badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety).
- Zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych.
- Warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem.
- Udostępnianie informacji o zawodach, szkołach.
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.
- Prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów.
- Udzielanie indywidualnych porad uczniom.
- Organizowanie wycieczek.

Metody w poradnictwie grupowym podczas godzin z wychowawcą, zajęć z pedagogiem i doradcą zawodowym:

- Aktywizujące problemowe – burza mózgów, dyskusja.
- Metoda dramy – inscenizacje i odgrywanie ról.
- Metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy).
- Metody audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne.
- Treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki.

Techniki plastyczne, wzmacniające myślenie krytyczne oraz strategiczne (np. analizę SWOT), kwestionariusze, wywiady, gry i zabawy.

10. Działania doradcze realizowane są w ramach:

- godzinach z wychowawcą,
- lekcji przedmiotowych,
- zajęć z doradztwa zawodowego,
- wycieczek, wyjść zawodoznawczych
- indywidualnych konsultacji,

- pomocy psychologiczno- pedagogicznej

11. Działania kierowane do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- inicjowanie przez wychowawców klas, kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: stronę www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

12. Działania kierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno--zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno - zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;

- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik;
- organizowanie kącika zawodoznawczego w bibliotece.
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;

13. Zasady ewaluacji WPDZ:

Ewaluacja służy ocenie skuteczności funkcjonowania programu doradztwa zawodowego w szkole, w tym wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego i odnosi się do wszystkich działań, skierowanych do uczniów do rodziców i nauczycieli .

Z końcem roku szkolnego zostanie przeprowadzona ankieta skierowana do wszystkich adresatów WPDZ. Opracowanie wyników badania zostanie przedstawione na zebraniu Rady Pedagogicznej i stanie się podstawą do ewaluacji WPDZ na kolejny rok szkolny.

14. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W RAMACH WSDZ NA ROK SZKOLNY 2022/2023:

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Diagnoza zainteresowań i predyspozycji osobowościowych wśród uczniów klas VII.	Dokonanie diagnozy podczas zajęć z doradcą zawodowym i w ramach godzin z wychowawcą.	Wychowawcy klas	X-XII 2022
2.	Spotkanie informacyjne	Poinformowanie rodziców o Wewnątrzszkolnym Systemie	Wychowawcy klas.	X 2022r.

	VII-VIII	Doradztwa zawodowego		
--	----------	----------------------	--	--

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Stworzenie gazetki ściennej zawierającej informacje dot. instytucji rozwijających zdolności i talenty uczniów, ścieżkę wyboru przyszłej szkoły, zawodu.	Prowadzenie na stronie internetowej szkoły folderu: Doradztwo Zawodowe.	Doradca zawodowy, administratorzy strony	Aktualizacja: raz w miesiącu
2.	Opracowanie i zgromadzenie informacji oraz materiałów dla uczniów, rodziców i nauczycieli	Uaktualnienie danych o szkołach. Zgromadzenie informacji na temat zawodów. Udostępnienie materiałów diagnostycznych oraz scenariuszy zajęć.	Wychowawcy klas, doradca zawodowy	XI-VI 2022/2023

Obszar 3. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.

MODUŁ : POZNANIE SIEBIE

Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
----------------	-------------------	----------------------	-----------------

Zebranie informacji dotyczących zainteresowań uczniów, ich umiejętności i uzdolnień	<p>Tematyka zajęć w klasach VII:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznajemy swoje zainteresowania.. 2. Jaki jestem? Określamy swoje cechy charakteru i temperamentu. 3. Moje mocne i słabe strony. 4. Moje wartości-kotwice kariery. 5. Znaczenie pracy w życiu człowieka. 6. Moja przyszłość- rozpoznajemy swoje predyspozycje zawodowe. 7. Poznajemy grupy zawodów. 8. Poznajemy system edukacji zawodowej w Polsce. 9. Zawody w moim najbliższym otoczeniu. 10. Zawody przyszłości. 	Doradca zawodowy	2022/2023
	<p>Tematyka zajęć w klasach VIII:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moje aspiracje i potrzeby. 2. Jaki jestem? 3. Zawody a rynek pracy. 4. Trendy na rynku pracy. 5. Edukacja formalna. 6. System rekrutacji do szkół. Harmonogram rekrutacji. 7. Jak złożyć podanie do szkoły ponadpodstawowej. 	Doradca zawodowy	2022/2023

	<p>8. Planowanie wyboru ścieżki edukacyjno- zawodowej.</p> <p>9. System wsparcia w wyborze szkoły i zawodu.</p> <p>10. Mój świadomy wybór.</p>		
--	--	--	--

MODUŁ: WIEDZA O ZAWODACH I RYNKU PRACY

Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.	<p>1.Ogłoszenie na e-dzienniku o prowadzonej w szkole akcji zapraszania rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów;</p> <p>2.Ogólnopolski Tydzień Kariery.</p> <p>3. Organizacja dnia „Zawodoznawczego i Pasji”.</p>	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Doradca zawodowy</p> <p>Doradca zawodowy, pedagog</p>	<p>X – VI 2022/2023</p> <p>X 2022</p> <p>II 2023</p>
Wprowadzenie pojęcia „praca”, „zawód”, „rynek pracy”. Informacje dot. podstawowych grup zawodowych	<p>1.Podczas zajęć przedmiotowych, udostępnianie informacji o zawodach charakterystycznych dla danego przedmiotu.</p> <p>2.Wycieczka do zakładu pracy/firmy.</p> <p>3. Zajęcia warsztatowe w klasach VII i VIII</p>	<p>Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów.</p> <p>Doradca zawodowy</p> <p>Doradca zawodowy</p>	<p>XI – VI 2022/2023</p> <p>III-V 2023</p> <p>II - VI 2023</p>

MODUŁ: PLANOWANIE PRZYSZŁOŚCI ZAWODOWEJ

Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Wprowadzenie pojęcia system edukacji i informacji dot. szkół ponadpodstawowych w regionie.	1.Konsultacje z rodzicami. 2.Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych: <i>„Co wiem o szkołach ponadpodstawowych w swoim regionie”.</i> 3.Udostępnianie informatora na tablicy doradztwa i stronie internetowej szkoły.	Wychowawcy klas, doradca zawodowy, pracownicy szkół ponadpodstawowych	X-VI 2022/2023

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.

Lp	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Stala kontrola prawidłowości przebiegu zadań.	1.Sprawozdanie z realizacji zadań, opis na stronie internetowej szkoły.	Dyrektor szkoły, doradca zawodowy.	Raz w roku szkolnym 2022/2023
2.	Prowadzanie zakładki na stronie internetowej szkoły Doradztwo Zawodowe.	1.Umieszczenie dokumentu WSDZ na stronie internetowej szkoły. 2. Umieszczanie notatek z realizacji zadań prowadzonych przez szkołę oraz informacji o zajęciach dodatkowych realizowanych na terenie szkoły.	Doradca zawodowy, nauczyciele, administratorzy strony.	X-VI 2022/2023

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Lp	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Konsultacje	Grupy wsparcia dla nauczycieli, dzielenie się doświadczeniem.	Pedagog szkolny, doradca zawodowy.	IX-VI 2022/2023 Wg potrzeb

Program doradztwa zawodowego w szkole został zatwierdzony przez Dyrektora szkoły, po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej – uchwała nr 2/2022/2023, na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 13 września 2022 r.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I-VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;

3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VIII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.